

Asia: VN/16579/2021

Lausuntopyyntö HE:stä laeiksi eduskunnalle sosiaali-ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esityksen luonnoksessa esitetään, miten paperittomille tulisi järjestää terveydenhuolto tulevaisuudessa. Nykyisellään paperittomille taataan kiireelliset terveystalvelut. Hallituksen esityksen luonnoksessa on käsitelty kolmea vaihtoehtoa, miten kiireellisten terveystalvelujen lisäksi myös välttämättömät terveystalvelut voitaisiin järjestää.

Hallituksen esityksen luonnoksessa on pohdittu seuraavaa kolmea vaihtoehtoa paperittomille:

- 1) mahdollisuudet käyttää terveystalveluja samassa laajuudessa kuin henkilöt, joilla on kotikunta Suomessa
- 2) laajuudeltaan saman tasoiset palvelut kuin turvapaikanhakijoilla tai
- 3) nykyilainsäädännön mukaan kiireellinen hoito sekä alle 18- vuotiaiden lasten, raskaana olevien ja synnyttäneiden naisten hoito

Luonnokseen on valittu toteutustavaksi toisena oleva vaihtoehto, eli luonnoksessa esitetään paperittomille välttämättömien terveydenhuollon järjestämistä laajuudeltaan saman tasoisina palveluina kuin turvapaikanhakijoille. Esitys on asianmukainen ja perusteltu, ja Hämeenlinnan kaupunki kannattaa esitystä.

Hämeenlinnan kaupunki pitää tarpeellisena myös kustannusten korvaamista kunnille välttämättömien terveystalvelujen järjestämisestä paperittomien osalta ja tukee myös siltä osin esitystä. Välttämättömien terveystalvelujen järjestäminen paperittomille lisää kuntien tehtäviä ja tällöin on perusteltua, että kunnat saavat uusista tehtävistään myös asianmukaisen korvauksen.

Paperittomien välttämättömän terveydenhuollon järjestäminen on perusteltua sekä paperittomien että yhteiskunnan näkökulmasta. Jos hallituksen esityksen luonnos toteutuu lainsäädännössä, niin paperittomien ihmisoikeudelliset näkökulmat ja hyvinvointi toteutuvat nykyistä selvästi paremmin. Myös yhteiskunta hyötyy siitä, että yhteiskunnassamme elävät ihmiset saavat hoitoa sairauksiinsa eivätkä syrjäydy. Syrjäytyminen maksaa yhteiskunnalle.

Välttämättömien terveystalvelujen järjestäminen kytkeytyy läheisesti sosiaali- ja terveystalvelujen yhdyspintaan. Syksyllä 2022 on tarkoitus tulla ulos selvitys paperittomien sosiaalisten oikeuksien toteutumisesta. Samassa yhteydessä on tarve ratkaista paperittomien välttämättömän sosiaalihuollon järjestäminen jo siksi, että välttämättömien terveystalvelujen järjestämisen tueksi tarvitaan tiettyjä välttämättömiä sosiaalitalveluja. Ne koskevat etenkin välttämättömää asumista.

Jos paperiton on akuutin hoidon tarpeessa, niin hän kuuluu akuuttiterveydenhuollon piiriin. Kun hänet sieltä "kotiutetaan", niin hän ei "kotiudukaan" mihinkään, koska hän on vailla vakinaista asuntoa. Hän saattaa kuitenkin olla edelleen erittäin huonokuntoinen ja asumistalvelujen tarpeessa. Kotiutustilanteessa tulisi huomioida tämä "kotiutuminen" siten, että paperittomalle järjestettäisiin tällöin välttämättömät sosiaalihuollon talvelut esimerkiksi määrääjaksi. Määrääjan pituus olisi hyvä arvioida sosiaali- ja terveystalvelujen tiiviissä yhteistyössä. "Kotiutuminen" voisi tapahtua harkinnan mukaan kiireelliseen hätämajoituksen lisäksi myös tilapäiseen asumiseen tai erityisen vaikeissa tapauksissa mielenterveys- ja päihdepuolen tai mielenterveyspuolen talvelutaloihin, joiden kautta myös kiireellinen ja välttämätön terveystilan seuranta, hoito ja lääkitys järjestyvät. Tällöin valtion tulisi korvata kiireellisen sosiaalihuollon lisäksi välttämätön sosiaalihuolto välttämättömän terveydenhuollon rinnalla.

Hofström Tiina

Hämeenlinnan kaupunki - Lausunto on valmisteltu sosiaali- ja terveystoimialan yhteistyöryhmässä koskien luvatta maassa oleskelua.

Lausunnon on koordinoanut lausunnon vastuuvalmistelija kotoutumisen edistämisen talvelusta.